

Велико Търново – Първи и Втори водопад – Преображенски манастир

С два подхода за начало: квартал „Картала“ и квартал „Варуша“ във Велико Търново. Червено-бяла маркировка.

Екопътеката е част от живописния пролом Дервента над река Янтра и един от маршрутите около града, които предлага възможности за отдих, туризъм и спорт, в съчетание с просторни панорамни гледки и опознаване на животински и растителни видове, водни, скални обекти и исторически находки.

Изградена през 2001 год. от Туристическо дружество „Трапезица-1902“ по проект на Училищен клуб по туризъм „ТУР-2000“ при ОУ „Бачо Киро“, Велико Търново. Оформени са кътове за отдих и обучение около двата водопада, места за палене на огън. Водните препятствия са обезопасени с 8 дървени моста, а труднодостъпните места – със стъпала и парапети.

От квартал „Варуша“. Започва живописната десетминутна разходка – изкачване по каменните улички на възрожденско Търново. Неусетно се достига до североизточните покрайнини, като каменистата настилка на терена плавно преминава в неширока тревиста пътека, криволичеща между ниски храсти и дървета. Достига се излаз на панорамно място след вр. Картала, откъдето се разкрива гледка към пролома Дервента над р. Янтра. Следва спускане към Първо дере, което преминава през горички, оформени от нискостъблени дървета и храсти, редуващи се със закътани малки полянки. Характерни за тази част на пътеката са стесненията и леките скални спускания.

От квартал „Картала“. Северозападен излаз от Велико Търново, отдавна познат на старите търновци крайградски път (тип „горски“). Започва като отклонение на асфалтирана улица с ново строителство в кв. „Картала“ и с леки спускания тази част от маршрута от около 2 км преминава през живописна крайградска местност с тревиста и ниска горска растителност, чешмата „Зеленка“ и се слива с направлението, идващо от кв. „Варуша“.

Леко спускане за около 2-3 мин след мястото на сливане на двете пътеки от основния маршрут извежда до Първо дере. Бистрите му и буйно течащи през пълноводни години води лъкатушат между широколистните дървета на сенчеста гора. На места коритото е оформило малки бистри вирчета с каменно дъно и влаголюбива растителност.

Пътеката продължава диагонално на северозапад и надолу до Второ дере.

Местата около Първо и Второ дере и водопадите предоставят съчетание на гледки и кътове за отдих, сред красива през всеки сезон на годината природна среда – гора, падаща на пръски отвисоко вода, скални образувания.

Теренът е разнообразен – гористи местности, нискостъблена растителност, поляни, стеснения на пътеката и леки скални спускания.

След излизане на билото, пътеката е с панорамни гледки, продължава през вековна широколистна гора, като към манастира преминава в горски път - лесно проходим и сенчест терен. Наблизо са разкопките на старо селище и стар манастирски комплекс.

Време за преминаване по маршрута - около 2.30 часа .

Подходите за начало на маршрута

Връх „Картала“. Някога цялата местност е била дива, безлюдна и камениста, обиталище на орли. Според преданието, турците посекали предателя-евреин, който отворил вратите на крепостта Царевец, но той побягнал и достигнал до този връх, където издъхнал. Оттогава минел ли българин, хвърлял камък и гробът му се е превърнал в каменна грамада.

Квартал „Варуша“. Създаден в края на XVIII в., населен с българи от околностите на Търново. В него се намират църквите “Св. Никола” (построена през 1834-36 г. от Иван Давдата и Колю Фичето), “Св. Кирил и Методий” (построена през 1861 г. от Колю Фичето), една от търговските улици на града, прочутата Самоводска чаршия, ханът на Хаджи Николи (запазен и до днес) и Стамболовият хан. Тук са родните къщи на Петко Славейков и Емилиян Станев, днес - музеи, тук са погребани Бачо Киро и Иван Панов Семерджиев, апостоли и народни водачи по време на Априлското въстание.

Преображенски манастир. Основан през XIV век от царица Теодора Сара, втората съпруга на цар Иван Александър, а по-късно за него се грижи сина им цар Иван Шишман. Затова народът го наричал още “Сарин” и „Шишманов” манастир. Действащ и в момента. През периода на турското робство многократно е опожаряван и ограбван от кърджалии. Възстановен е през 1825 г. от отец Зотик от Атон. Сегашните му сгради са строени през XIX век. През 1834 г. е започнал строежът на Съборната църква “Преображение Господне” от майстор Димитър Софиялията, заловен и обесен от турците заради

участието му във Велчовата завера. Уникалният с архитектурата си храм е напълно завършен от Уста Колю Фичето и стенописан от друг виден български майстор - Захари Зограф. В продължение на три години (1849 – 1851) той работи върху някои от шедьоврите на възрожденското ни изкуство - олтара на храма (живопис и икони) и стенописа “Колелото на живота” (на външната стена на църквата). Впечатляващи с майсторската дърворезба от XIX век са “Царските двери”, както и монашеските сгради с обширни чардаци, също дело на Колю Фичето. В съседство е имало още две по-малки църкви, унищожени в годините от срутване на скални маси. Манастирът е свързан с борбата на народа ни за църковна и национална независимост чрез имената на отец Зотик, отец Матей Преображенски, войводите поп Харитон и Филип Тотю, апостолите Васил Левски, Ангел Кънчев, Бачо Киро, Стефан Стамболов, Георги Измирлиев. През Освободителната война (1877-1878 г.), в него е била разположена руска военна болница, в която е работил руският лекар д-р Пирогов.

Пешеходни туристически маршрути от Преображенски манастир

Преображенски манастир – с. Самоводене

Начало: подход на север от манастира, по „черен” горски път и червена маркировка. Навлиза се в сенчеста смесена гора, осяяна с причудливи скални форми – “Каменната гора”. Горският път представлява постоянно леко спускане през нея, като отляво се вие скален венец. Иначе недостъпните му извивки и скални пещери допускат при себе си само най-смелите – гордите птици и алпинистите. След около 2 км преход през гората, постепенно горският път се сменя с трошено-каменна настилка и преминава покрай вареницата преди с. Самоводене. В селото се влиза откъм млада борова гора по черен път, който преминава покрай старото гробище и след първия разклон вдясно, край стадиона, пресича главния път Велико Търново – Русе. При продължението по моста над р. Янтра в посока гара Самоводене, преди района на гарата се отделя вдясно черен път под жп линията, по който след около 300 м се стига до извор с голям дебит. Той и старото орехово дърво наблизко предлагат възможност за приятен отдих, преди да започне изкачването по пътеката към манастира “Света Троица”. Време за преминаване: 1,30 ч.

С. Самоводене. Древно селище, намерени са културни пластове още от времето на неолита. През античността от землището са се добивали камъни и вар за строителството на римския град Никополис ад Иструм. Смята се, че след възцаряването на Петър и Асен в него са живеели преселници от Македония, строители на крепостните стени и дворците в Царевград Търнов и дервентджии, пазители на близкия проход. Селото е взело участие в Хаджиставревата буна и в Априлското въстание, давало е убежище на Васил Левски, отец Матей Преображенски, Стефан Стамболов и други народни апостоли. През Освободителната война, по пътя край самоводските вареници и старите гробища на селото, на белия си кон е минал генерал Гурко.

Преображенски манастир – с. Беяковец

Начало: подход под манастира, откъм южната страна, по средно стръмен склон и зелена маркировка. Пътеката се вие през стара сенчеста липова гора на серпентини. Мекият листен горски “килим” е красиво прошарен с бръшлянови и други зелени листа и храсти. След около 20 минутното лесно изкачване сред дървета и красиви скални форми, пътеката преминава през “скална порта” и стига до заслон Беяковец. Продължението е покрай синор, след около 2 км се достига до с. Беяковец. Време за преминаване: 1 час.

Беяковско плато. В местностите “Плочите”, “Могилите”, “При чешмата”, “Мали мост” археолозите откриват селища, обитавани от праисторическия човек. Смята се, че намиращата се тук могила в римско време е била наблюдателница по посока Никополис ад иструм. В скалите има пещери с останки от неолита. През робството тук са намидали подслон хайдутите.

С. Беяковец. Обитавано от праисторически времена. След възцаряването на Петър и Асен, тук са дошли преселници от земите около Солун, строители и варджии. От близките скали те започнали да добиват вар, необходима за благоустрояването на новата българска столица. Около селото и до днес са запазени останки от вареници. През робството оттук често е минавал Васил Левски. След разгрома на Априлското въстание, местните хора са укривали Стефан Стамболов, уредили са му среща с друг апостол - Павел Бобеков и по-сигурно скривалище в Самоводене. Селото често е посещавал Петко Славейков, който е намерил и описал древни ръкописи, между тях известния “Беяковски сборник”.

Заявки за водач:

ТД „Трапезица-1902”, Велико Търново

тел./факс : 062/ 63 58 23

e-mail: trapezitca_1902@abv.bg